

‘Cảm xúc tháng Mười’ vẫn trào dâng mãi.

Hà Nội là chủ đề của rất nhiều bài hát. Các bài hát đều hay, đều phản ánh những sự kiện đáng ghi nhớ, những cuộc chiến đấu oanh liệt, vẻ đẹp cổ kính, truyền thống văn hóa, mùa thu, mùa đông, những kỷ niệm riêng tư, những góc phố ngào ngạt mùi hoa sữa,.. Trong những bài hát đi cùng năm tháng ấy có ‘**Cảm xúc tháng Mười**’ do Nguyễn Thành phổ thơ của Tạ Hữu Yên về ngày Giải phóng Thủ đô 10/10/1954. Những người con xa Hà Nội đi kháng chiến 9 năm trở về cùng với lớp lớp bộ đội Cụ Hồ rất đổi giản dị, mộc mạc. Ngày này đã lùi xa dần vào dĩ vãng và những người giữ những kỷ niệm về buổi sớm thu Hà Nội nắng đẹp ấy nay không còn mấy. Nhưng khi nghe bài ‘**Cảm xúc tháng Mười**’ thì bao nhiêu kỷ niệm sâu lắng ấy lại bồi hồi, xao xuyến trở về. Ký ức dĩ vãng càng xa thì càng dễ quên. Mong sao ‘**Cảm xúc tháng Mười**’ và hình ảnh ngày Giải phóng Thủ đô 10/10/1954 vẫn sống mãi cùng đất nước, sống mãi với các thế hệ tương lai..

CẢM XÚC THÁNG MƯỜI

Không thể nói trời không trong hơn
Và mắt em xanh khác ngày thường
Khi đoàn quân kéo về mùa Thu ấy
Nhịp trống rung ba mươi sáu phố phường.

Không thể nói trời không trong hơn
Và mắt em xanh khác ngày thường
Khi đoàn quân kéo về mùa Thu ấy
Nhịp trống rung ba mươi sáu phố phường.

Mẹ đứng hàng đầu rừng rừng nước mắt
Xôn xang mẹ thăm gọi các con
Anh chiến sĩ mến thương nhìn mẹ
Nghe niềm vui ấm cả tâm hồn.

Một sớm Thu trong đất thắm sao vàng
Năm cửa ô xoè năm cánh rộng
Đoàn quân về nhấp nhô như sóng
Những ngôi nhà dường muốn cao thêm.

Đêm, cái đêm rút qua gầm cầu
Anh, anh đã hẹn ngày mai trở lại
Sóng sông Hồng vỗ bờ hát mãi
Đỏ niềm tin là khúc khải hoàn ca.

Tháng mười ấy là khúc ca xanh
Khúc ca mở những chiến công đầy
Ôi Thăng Long, Đông Đô, Hà Nội !
Nghìn năm vẫn một trái tim này...

*Nhạc sĩ quân đội
Nguyễn Thành
(1928 – 2002), quê
ở Hà Nam nhưng
sinh ra và lớn lên tại
Hà Nội.*

*Nhà thơ quân đội Tạ
Hữu Yên (1927 – 2013,
quê ở Ninh Bình)*

Mẹ đứng hàng đầu rung rung nước mắt

'Khi đoàn quân kéo về mùa thu ấy'

A.H.A. giới thiệu

Chuyện về đôi tác giả ca khúc “Cảm xúc tháng Mười”

Giữa năm 1974, anh chị em ở Đoàn 59 - Biệt danh một đơn vị sơ tán của Đài Tiếng nói Việt nam (TNVN) ở nước ngoài – trở về 58 Quán Sứ, Hà Nội. Chúng tôi lại sum họp với các “chiến hữu” quý mến như trước đó hai năm.

Căn phòng trên tầng ba khu nhà phía bên trái nhìn từ cổng vào là nơi làm việc của biên tập các buổi phát thanh “Thành thị Miền Nam”, “Nông thôn Miền Nam”, “Bình địch vận”... Anh Trương Phú Xuân, người Quảng Nam chuyên viết bài ca vọng cổ dành riêng cho binh lính “ngụy quyền Sài Gòn”, hay rủ tôi lên phòng làm việc để trao đổi hướng viết, cách viết. Nhiều tối chúng tôi ngủ luôn trên bàn làm việc với các anh Tạ Hữu Yên, Nguyễn Thành, Huy Sô, Văn An... Ai viết được tác phẩm nào mới là đọc và hát cho nhau nghe. Anh Tạ Hữu Yên sau khi đọc bài thơ “Cảm xúc tháng Mười” thì cả hai anh Văn An và Nguyễn Thành đều giành lấy phổ nhạc. Anh Trương Phú Xuân bèn đề nghị bốc thăm ai thắng sẽ được nhạc phổ. May mắn thuộc về anh Nguyễn Thành.

Sau một tuần chúng tôi gặp lại nhau. Nhạc sĩ Nguyễn Thành gửi tôi một bản bài hát “Cảm xúc tháng Mười” để đưa đến cho nghệ sĩ Kiều Hưng tập trước chờ ngày thu thanh. Tối chủ nhật sau đó, nhạc sĩ Triều Dâng, Nguyễn Thành và tôi cùng Kiều Hưng có mặt tại phòng thu lớn ở 58 Quán Sứ.

*“Không thể nói trời không trong hơn
Và mắt em xanh khác ngày thường
Khi đoàn quân kéo về mua thu ấy
Nhịp trống rung ba mươi sáu phố phường”*

Ngày 10/10/1954, chúng ta tiến về giải phóng thủ đô Hà Nội. Đoàn quân chiến thắng cùng cán bộ, đồng bào ra đi từ ngày nổ súng “Cảm tử cho Tổ quốc quyết sinh” 19/12/1946, sau 8 năm kháng chiến gian khổ, đoàn quân đã trở về trong khung trời phấp phới cờ đỏ sao vàng và trong vòng tay ấm áp của nhân dân Hà Nội giữa một ngày nắng đẹp đầy hoa, tạo nhiều cảm xúc.

Nhà thơ cũng như nhạc sĩ trong “Cảm xúc tháng Mười” không muốn làm cái công việc tả cảnh đón mừng vốn dĩ đã là một cảnh tượng huy hoàng, nhộn nhịp, bởi khi hồn thơ lắng đọng thì nét nhạc cũng thể hiện tâm tình. Sau những năm ra đi giờ trở về, tuy vẫn còn trong tuổi thanh xuân, nhưng cái sôi nổi của tuổi trẻ đã nhường lại cho nỗi xúc động đi vào chiều sâu, qua luyện rèn trong gian khổ, trong niềm tự hào và trong chiến đấu. Hôm nay trở về, cả mẹ lẫn con, có ai còn, ai mất trong ngày gặp mặt?

Vượt lên hàng đầu là các mẹ mong tìm thấy con mình trong đoàn quân chiến thắng. Nét nhạc ở đây càng sâu lắng trong điệu thứ âm áp chân tình lâng lâng và xao xuyến.

*“Mẹ đứng hàng đầu rung rung nước mắt.
Xón xang mẹ thăm gọi các con
Anh chiến sĩ mến thương nhìn mẹ
Nghe niềm vui ấm cả tâm hồn”*

Bao nhiêu kỷ niệm trong ký ức ngày nào lại hiện về. Đó là cái đêm rút lui khỏi vòng vây quân giặc để bảo toàn lực lượng. Biết bao người ra đi, trong đó có cả bà mẹ bế đứa con mới sinh ra trong lửa khói. Vượt qua gầm cầu Long Biên lặng lẽ, trong lúc trên mặt cầu đèn vẫn rực sáng và từng toán quân giặc vẫn đi lại tuần tra mà không hề hay biết. Cái đêm rút lui thần kỳ ấy đã để lại niềm tin hát khúc khải hoàn:

*“Đêm, cái đêm rút qua gầm Cầu
Anh đã hẹn ngày mai trở lại
Sóng sông Hồng vỗ bờ hát mãi
Đỏ niềm tin là khúc khải hoàn ca”*

Mùa thu trong xanh, năm cửa ô Hà Nội rộng mở đón đàn con trở về. Nhịp điệu âm nhạc đã nhanh hơn, rộn ràng hơn. Nó chuyển động như nhịp thở của thơ, khi còn vương vấn những xúc cảm của ký ức, và cảm xúc như được nhân đôi trong lằng lằng và say đắm:

*“Một sớm thu trong đất thắm sao vàng
Năm cửa ô xòe năm cánh rộng
Đoàn quân về nhấp nhô như sóng
Những ngôi nhà đường muốn cao thêm
Tháng Mười ấy là khúc ca say
Khúc ca mở những chiến công đây”*

Đã gần 40 năm kể từ ngày truyền đi trên làn sóng của Đài TNVN ca khúc “Cảm xúc tháng Mười”. Thơ gọi nhạc, nhạc nâng thơ... những cảm xúc chân thành và lắng đọng ấy của đôi tác giả luôn luôn chiếm được cảm tình của hàng triệu trái tim qua thư thính giả gửi về Đài đề nghị được nghe lại tác phẩm.

Những ngày mùa thu này, tôi nhớ đến nhạc sĩ Nguyễn Thành (1930 – 2002, quê ở Hà Nam) người nổi tiếng với hai ca khúc “Qua miền Tây Bắc” và “Cảm xúc tháng Mười”; nhớ đến nhà thơ Tạ Hữu Yên (1927 – 2013, quê ở Ninh Bình) người nổi tiếng với hàng trăm bài thơ được phổ nhạc. Vui buồn có nhau, chúng tôi đã từng công tác cùng duyên nợ với phát thanh - truyền hình, nơi địa chỉ quen thuộc 58, Quán Sứ đầy kỷ niệm của một thời để nhớ.../.

Nhạc sĩ Dân Huyền

Xin mời thưởng thức ‘Cảm xúc tháng Mười’ qua giọng hát của 2 ca sĩ từ hai thế hệ:

Kiều Hưng (sinh năm 1937)

Hồng Vy (sinh năm 1975)